

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан
філологічного факультету
проф. Бунчук Б.І.
2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ПУНКТУАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

Освітньо-професійна
програма

«Українська мова та література»

Спеціальність

035 Філологія (українська мова та література)

Галузь знань

03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти

перший бакалаврський

Факультет

філологічний

Мова навчання

українська

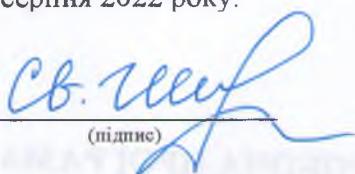
Чернівці 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Пунктуація української мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія (українська мова та література) галузі знань 03 Гуманітарні науки, затвердженої вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від «30» червня 2020 р.).

Розробник: Шатілова Наталія Олександрівна – кандидат філологічних наук,
доцент кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови.
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

(підпис)

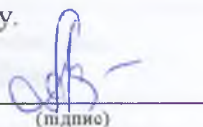
Шабат-Савка С. Т.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.

Протокол № 2 від «5» вересня 2022 року.

Голова методичної ради факультету

(підпис)

Антофійчук А. М.

(прізвище та ініціали)

© Шатілова Н. О., 2022

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

У контексті компетентнісної парадигми сучасної мовної освіти та динаміки розширення комунікативного простору сьогодення особливої актуальності набуває формування й удосконалення правописної компетентності студентів-філологів, зокрема пунктуаційної грамотності – важливого маркера не лише культури мовлення людини, а й рівня її мовної свідомості та інтелектуального розвитку загалом. Порушення пунктуаційних норм (відсутність потрібних розділових знаків, уживання пунктуаційних знаків поза правилами, ненормативна заміна одного знака іншим) почасти спричинює помилкове сприймання й розуміння тексту. Засвоєння правил пунктуаційного оформлення писемного мовлення, правильне, чітке й вмотивоване вживання пунктограм, вироблення стійких навичок грамотного письма є важливим елементом освітньо-професійної програми «Українська мова і література» (спеціальність 035 Філологія). Навчальна дисципліна «Пунктуація української мови» входить до вибіркового компоненту циклу професійної підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни – систематизувати, закріпити й поглибити знання студентів щодо чинних пунктуаційних норм та історії становлення розділових знаків, удосконалити пунктуаційну грамотність, що уможливить формування професійної компетентності майбутніх фахівців-філологів.

Завдання навчальної дисципліни:

- 1) систематизувати знання теоретичних аспектів української пунктуації, поглибити відомості з історії її становлення та розвитку;
- 2) опанувати чинні пунктуаційні норми української літературної мови;
- 3) удосконалити й закріпити практичні навички віднаходити й фахово аналізувати пунктограми, правильно розставляти розділові знаки в реченні та тексті; зосередити увагу на складних випадках аналізу пунктограм;
- 4) навчити комплексно здійснювати пунктуаційний розбір речення за схемою;
- 5) розвивати пунктуаційну пильність та пунктуаційну компетентність студентів, вміння та бажання правильно і грамотно писати, стежити за культурою писемного мовлення.

Знання про систему розділових знаків, правила їх уживання та функційного призначення, вміння пунктуаційно правильно оформляти своє і чуже висловлення в писемній формі, співвідносити синтаксичну структуру речення, її семантико-синтаксичне наповнення та інтонаційні особливості з відповідним розділовим знаком, здійснювати пунктуаційний аналіз речення й тексту стане надійним підґрунтям формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів української мови та фахівців-філологів.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть набути таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати у професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах та регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови; володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української мови.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати і розуміти систему мови, загальні властивості літератури як

мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 16. Знати і розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища і використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студенти повинні:**

знати:

- чинні пунктуаційні норми сучасної української літературної мови;
- принципи української пунктуації;
- історичні відомості про становлення і розвиток української пунктуації;
- базові поняття пунктуації (пунктограма, пунктуаційне правило, пунктуаційна норма, пунктуаційна компетентність);
- інноваційні процеси в українській пунктуації;
- зміни та доповнення розділу з пунктуації в чинному «Українському правописі»;

розуміти:

- поняття мовної норми;
- систему правил членування написаного тексту за допомогою розділових знаків відповідно до його синтаксичних, смислових та інтонаційних особливостей;
- специфіку структурно-граматичного, інтонаційного, смислового, функційно-стилістичного принципів української пунктуації;
- взаємозв'язок синтаксичних структур та їхнього відповідного пунктуаційного оформлення;
- критерії класифікації розділових знаків: за способом уживання, за функційним призначенням, за відповідністю загальноприйнятим пунктуаційним нормам, за здатністю мати пунктуаційний варіант;
- авторське творче використання багатofункціональності розділових знаків;
- значення пунктуаційної грамотності для ефективного писемного викладу і сприйняття думок;

уміти:

- правильно розставляти розділові знаки в реченні чи тексті, фахово аргументувати вибір;
- пунктуаційно правильно оформляти висловлення в писемній формі;
- ідентифікувати пунктограми в усному та писемному мовленні, пояснювати їхню зумовленість принципами української пунктуації;
- правильно зіставляти синтаксичні одиниці та пунктограми;

- чітко формулювати й застосовувати пунктуаційні правила, ілюструючи їх власними прикладами;
- правильно інтонувати речення, зважаючи на пунктуаційне оформлення;
- вільно здійснювати пунктуаційний аналіз речення чи тексту;
- характеризувати та класифікувати пунктограми за способом уживання, повторюваністю, функціональним призначенням;
- застосовувати на практиці правила постановки розділових знаків між групою підмета і присудка;
- застосовувати систему правил щодо розділових знаків при однорідних членах речення;
- аналізувати особливості пунктуації речень із відокремленими членами;
- пунктуаційно правильно оформляти вставні та вставлені конструкції в реченні;
- пояснювати наявність розділових знаків у реченнях з уточнювальними, приєднувальними та пояснювальними конструкціями;
- пояснювати розділові знаки при звертаннях, порівняльних зворотах, вигуках, питальних та окличних словах;
- пояснювати розділові знаки у складносурядних, складнопідрядних, складних безсполучникових реченнях;
- визначати синтаксичні конструкції з прямою мовою, непрямою мовою та невласне прямою мовою;
- передавати на письмі діалогічне мовлення, цитувати чужі висловлювання;
- працювати з науковими та навчально-методичними джерелами та іншою довідковою літературою;
- демонструвати пунктуаційні навички при виконанні різнотипних практичних завдань;
- виправляти свої та чужі помилки відповідно до вивчених правил та мети спілкування.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	2	10	20	-	-	56	4	залік

Заочна	4	7	3	90	2	3	5	-	-	78	4	залік
---------------	---	---	---	----	---	---	---	---	---	----	---	-------

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми занять	Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи української пунктуації»											
Тема 1. Пунктуація як розділ науки про мову.	4	2				2	6	1				5
Тема 2. Історія формування пунктуаційної системи сучасної української мови.	14	2			2	10	13	1			2	10
Тема 3. Система розділових знаків української мови: аспекти типології. Скісна риска як пунктуаційний знак.	5	2				3	6	1				5
Тема 4. Основні функції розділових. Інноваційні процеси в українській пунктуації.	8	2				6	10					10
Тема 5. Пунктуаційний аналіз речення як основа пунктуаційної компетентності студентів-філологів.	7	2				5	8					8
Разом за ЗМ 1	38	10			2	26	43	3			2	38
Теми занять	Змістовий модуль 2. «Пунктуаційна грамотність студента: складні випадки аналізу пунктограм»											
Тема 1. Тире як розділовий знак: пунктуаційні ситуації використання.	9	-	4			5	6		1			5
Тема 2. Складні випадки пунктуації в простому реченні: кома, тире, двокрапка (пунктуаційне оформлення однорідних, відокремлених, уточнювальних членів речен-	13	-	8			5	14		1			14

ня, вставних і вставлених компонентів, звертань, вигуків).												
Тема 3. Розділові знаки в складному реченні: кома, тире, двокрапка, крапка з комою.	7	-	2			5	8		1			6
Тема 4. Постпозиційні розділові знаки: особливості вживання та функційні параметри. Комбіноване вживання розділових знаків.	7	-	2			5	5					5
Тема 5. Пунктуаційне оформлення прямої мови та цитат. Правила рубрикації тексту і розділові знаки для оформлення пунктів переліку.	7	-	2			5	6		1			5
Тема 6. Аналіз інтерпозиційних та постпозиційних розділових знаків у реченні та тексті.	7	-	2		2	5	8		1		2	5
Разом за ЗМ 2	52	-	20		2	30	47		5		2	40
Усього годин	90	10	20		4	56	90	3	5		4	78

3.3. Теми семінарських занять [не передбачено навчальним планом]

3.4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
1.	Тире як розділовий знак: пунктуаційні ситуації використання.	2	
2.	Тире між підметом і присудком.	2	1
3.	Розділові знаки при однорідних членах речення.	2	
4.	Розділові знаки при відокремлених членах речення.	2	1
5.	Розділові знаки при порівняльних зворотах, уточнювальних, пояснювальних та приєднувальних	2	1

	членах речення.		
6.	Розділові знаки у реченнях зі вставними і вставленими компонентами, звертанням, вигуками, питальними та окличними словами.	2	
7.	Розділові знаки у складному реченні: кома, тире, двокрапка, крапка з комою.	2	1
8.	Постпозиційні розділові знаки (крапка, три крапки / крапки, знак оклику, знак питання: особливості вживання та функційні параметри. Комбіноване вживання розділових знаків.	2	
9.	Пунктуаційне оформлення прямої мови та цитат. Правила рубрикації тексту.	2	
10.	Аналіз інтерпозиційних та постпозиційних розділових знаків у реченні та тексті як показник професійних компетентностей майбутніх фахівців з філології.	2	2
	Усього:	20	5

3.5. Теми лабораторних занять [не передбачено навчальним планом]

3.6. Тематика індивідуальних завдань

Індивідуальне завдання до навчальної дисципліни оцінюють максимально в **10 балів** (тему студент обирає самостійно із переліку запропонованих). Результати дослідження студенти презентують на практичному занятті, готуючи доповідь та мультимедійну презентацію.

№	Назва теми / кількість балів (10 балів)
1.	<i>Українська пунктуація в іменах.</i> Внесок у розвиток теорії та практичних напрацювань з пунктуації видатних представників українського мовознавства: Л.А. Булаховського, А.А. Бурячка, О.П. Глазової, Н. В. Гуйванюк, С.Я. Єрмоленко, В.В. Жайворонка, Г.О. Козачук, І. В. Козленко, І.К. Кучеренка, В.Я. Мельничайка, А.А. Москаленка, М.М. Пешак, В.М. Русанівського, І.С. Савченко, Л.В. Сегіна, Є.М. Ткаченка, Н.І. Тоцької, І.П. Ющука та ін.
2.	Перші спроби осмислення української пунктуації у працях Л. Зизанія та М. Смотрицького.
3.	Роль майстрів художнього слова І. Котляревського і Т. Шевченка в зародженні українських пунктуаційних традицій.
4.	Спроби теоретичного обґрунтування пунктуації в «Граматичі руської мови» С. Смаль-Стоцького і Ф. Гартнера та в «Граматичі української мови» В. Сімовича.
5.	Пунктуація в «Українському правописі» 1928 р. («Пунктуація та інші помічні

	при альфаветі знаки й норми вживання їх»)»
6.	Відображення пунктуаційних норм у різних виданнях «Українського правопису»
7.	Термінологічний апарат пунктуації на сторінках лінгвістичної енциклопедії «Українська мова»
8.	Наукові дискусії щодо принципів української пунктуації: традиції і новаторський підхід
9.	Уживання індивідуально-авторських розділових знаків в художніх текстах (твори П. Тичини, М. Вінграновського, Л. Костенко, В. Стуса, О. Забужко та ін.)
10.	Авторська пунктуація: проблема опису й аналізу пунктуаційного оформлення сучасних текстів
11.	Особливості використання розділових знаків в текстах різного функційного призначення.
12.	Порушення пунктуаційних норм в інтернет-текстах.
13.	Сучасні прийоми навчання пунктуації: теоретично-методичний аспект
14.	Інтерактивні методи навчання пунктуаційної грамотності

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем з урахуванням специфіки дисципліни.

3.7. Самостійна робота

№ з\п	Перелік тем	Кількість годин	
		д.ф.н.	з.ф.н.
	Теоретичний блок:		
1.	Історичні витоки української пунктуації	6	6
2.	Українська пунктуація: здобутки, проблеми, перспективи опису та кодифікації.	4	4
3.	Тире як авторський розділовий знак.	1	1
4.	Факультативне вживання розділових знаків.	1	3
5.	Індивідуально-авторська пунктуація.	1	2
6.	Однорідні і неоднорідні означення: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
7.	Розділові знаки при узагальнювальних словах та однорідних членах речення.	1	1
8.	Відокремлених означальні поширювачі: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
9.	Прикладка: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
10.	Відокремлені об'єктні поширювачі: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1

11.	Відокремлених обставинні поширювачі: особливості пунктуаційного оформлення.	1	2
12.	Порівняльний зворот в реченні: особливості пунктуаційного оформлення.	1	2
13.	Пояснювально-уточнювальні члени речення : особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
14.	Приєднувальні конструкції : особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
15.	Вставні компоненти в реченні: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
16.	Вставлені компоненти в реченні: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
17.	Дужки і тире при вставлених і вставних компонентах речення.	1	1
18.	Звернене мовлення у реченні: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
19.	Нечленовані комунікати: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
20.	Пунктуаційне оформлення складносурядних речень.	2	1
21.	Пунктуаційне оформлення складнопідрядних речень.	1	2
22.	Пунктуаційне оформлення складних безсполучникових речень.	1	2
23.	Інтоніяція як універсальний засіб зв'язку: взаємозв'язок інтонаційного та пунктуаційного оформлення речення.	1	1
28.	Варіантне пунктуаційне оформлення складних речень (кома, тире, двокрапка, крапка з комою).	2	5
29.	Пряма мова: специфіка пунктуаційного оформлення.	2	1
30.	Діалог: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
	Цитата: особливості пунктуаційного оформлення.	2	2
	Рубрикація в тексті: особливості пунктуаційного оформлення.	1	1
	Практичний блок:		
1.	<i>Письмове есе.</i> Висловити власні міркування у формі письмового есе на тему: «Роль пунктуаційної грамотності у формуванні професійної компетентності сучасного фахівця-філолога».	1	5
2.	<i>Аналіз пунктограм.</i> У самостійно дібраному тексті (не менше 300 слів) пояснити усі пунктограми (пронумерувати пунктограми і подати письмове формулювання пунктуаційного правила).	3	5
3.	<i>Самодиктант. Робота з різностильовими текстами.</i> Самостійно підібрати й проаналізувати фрагмент тексту, словесне наповнення якого передбачало б наявність поширених	3	8

	пунктограм у простих, простих ускладнених та складних реченнях.		
4.	<i>Тренувальні вправи.</i> Виконання практичних домашніх завдань з метою відпрацювання пунктуаційних умінь і навичок з вивчених тем.	3	4
5.	<i>Пунктуаційний аналіз тексту.</i> У запропонованому на вибір викладача тексті (не менше 250 слів) розставити розділові знаки, здійснити пунктуаційний аналіз тексту.	3	3
6.	<i>Робота над пунктуаційними помилками.</i> Вести власний зошит обліку пунктуаційних помилок та здійснювати їх самоаналіз з метою вдосконалення пунктуаційних умінь і навичок з вивчених тем.	3	6
		56	79

4. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Навчальні досягнення студентів оцінюють за принципом накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь і навичок та обов'язковість модульного контролю. Загальна кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни, складає **100 балів**, з яких **60 балів** – під час поточного і проміжного контролю і **40 балів** – під час підсумкового контролю (заліку).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна, самостійна, індивідуальна робота)		Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2		
30 балів	30 балів	40	100
Аудиторна робота – 10 б. Самостійних робота – 5 б. Модульна контрольна робота – 15 б.	Аудиторна робота – 10 б. Індивідуальне завдання – 10 б. Модульна контрольна робота – 10 б.	Тестовий контроль: 40 тестів (1 тест – 1 б.)	60+40=100

Модульний контроль здійснюють після вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. *Накопичення рейтингових балів* у межах змістових модулів передбачає:

- відвідування (очне / дистанційне) лекційних і практичних занять;
- активність на практичних заняттях;
- якість підготовки до навчальних занять;

- належне виконання завдань практичного, творчого, пошукового характеру на засадах академічної доброчесності;
- написання модульних контрольних робіт.

***Оцінювання індивідуальних завдань* ураховує:**

- своєчасність виконання завдання;
- обсяг виконання завдання;
- якість виконання завдання;
- академічну доброчесність (самостійне виконання);
- творчий підхід у виконанні завдання;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумковий контроль (залік) здійснюють у режимі автоматизованої комп'ютерної діагностики або із використанням роздрукованих завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів з навчальної дисципліни «Пунктуація української мови» здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінку «зараховано» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **90–100** від максимальної кількості можливих, зокрема: ґрунтовно засвоїли пунктуаційні норми української мови, опрацювали рекомендовану літературу, уміють чітко аргументувати вибір розділових знаків у реченні і тексті; виявили поглиблене розуміння принципів української пунктуації; вільно оперують теоретичними та історичними відомостями, опанували наукову термінологію курсу; регулярно, кваліфіковано, із залученням додаткової літератури готувалися до практичних занять, систематично виконували домашні завдання; виявили відмінні навички пунктуаційного аналізу речення і тексту; уміють розставити та коментувати розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм; глибоко опрацювали питання, винесені на самостійне опрацювання; успішно написали модульні контрольні роботи; повністю розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **80–89** від максимальної кількості можливих, зокрема: добре засвоїли пунктуаційні норми української мови, опрацювали рекомендовану літературу, уміють аргументувати вибір розділових знаків у реченні і тексті з огляду на принципи української пунктуації; продемонстрували знання теоретичного матеріалу, добре опанували відповідну наукову термінологію; активно готувалися до практичних занять та систематично виконували домашні завдання; розставляють та коментують розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, вміють виправити й пояснити допущені помилки; виявили добрі навички при пунктуаційному аналізі речення і тексту, допускаючи несут-

теві неточності; опрацювали питання самостійного вивчення; добре написали модульні контрольні роботи; розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **70–79** від максимальної кількості можливих, зокрема: частково засвоїли пунктуаційні норми української мови, в основному засвоїли принципи української пунктуації; продемонстрували знання теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, частково опанували відповідну наукову термінологію, уміють застосовувати знання на практиці; працювали на практичних заняттях, загалом виконували домашні завдання; розставляють та коментують розділові знаки в реченні відповідно до чинних пунктуаційних норм, допускають помилки, але уміють аргументовано їх виправити; виявили необхідні навички пунктуаційного аналізу речення і тексту; добре написали модульні контрольні роботи; належно розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **60–69** від максимальної кількості можливих, зокрема: фрагментарно опанували теоретичний програмовий матеріал, мають досить поверхневі знання щодо норм пунктуації; обмежилися опосередкованим вивченням пунктуаційних правил та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок при пунктуаційному аналізі речення і тексту та бажання до самостійної роботи; допускають пунктуаційні помилки в тексті, не чітко орієнтуються в чинних пунктуаційних нормах, плутаються в пунктуаційних правилах; написали модульні контрольні роботи на достатньому рівні; не повністю розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «зараховано» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів **50–59** від максимальної кількості можливих, зокрема: відвідували навчальні заняття, але обмежилися опосередкованим вивченням програмового матеріалу та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури; пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок пунктуаційного аналізу речення і тексту та бажання до самостійної роботи; допускають пунктуаційні помилки в тексті, знають пунктуаційні правила не в повному обсязі; виконали модульні контрольні роботи на задовільному рівні; фрагментарно розуміються в питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незараховано» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів **35–49** від максимальної кількості можливих, зокрема: не відвідували частину лекційних та практичних занять; пасивно поводити на практичних заняттях, не виявили належних навичок пунктуаційного аналізу речення і тексту та бажання до самостійної роботи; не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в програмовому матеріалі; допускають пунктуаційні помилки в тексті, не орієнтуються в чинних пунктуаційних нормах, не знають правил пунктуації; не

виконали модульні контрольні роботи; повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незараховано» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів **1–34** від максимальної кількості можливих, зокрема: не відвідували лекційних і практичних занять; не виявили бажання до самостійної роботи; не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в виучуваних мовних явищах; не володіють пунктуаційною грамотністю; не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою (залік)	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (кількість балів)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	відмінно
	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Методи навчання і засоби оцінювання

У процесі вивчення теоретично-практичного курсу «Пунктуація української мови» застосовують **методи навчання**, спрямовані на формування програмових компетентностей студентів:

1) *інформаційно-рецептивний*: бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, контрольна-корекційна, евристична), пояснення, навчальна дискусія;

2) *робота з навчальним текстом та інтернет-ресурсами*: детальне вивчення тексту чинного «Українського правопису», опрацювання рекомендованої довідкової літератури;

3) *наочні методи*: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження над мовними явищами у поєднанні із *дидактичними прийомами мисленнєвого характеру* – аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, порівняння, класифікація, конкретизація;

4) *спонукально-репродуктивний*: метод практичних вправ (тренувальних, творчих, контрольних), що забезпечують вироблення необхідних орфографічних умінь і навичок (списування, різні види диктантів, пунктуаційних аналіз слова і

тексту; редагування тексту, довільне письмо – добір різностильових контекстів з вивченими пунктограмами тощо);

5) *творчо-пошуковий та проблемний методи*: метод проєктів, самостійна робота пошукового характеру – підбір і аналітичний огляд джерел інформації, аналіз, опис і виклад проблемного питання, мультимедійна презентація результатів індивідуальної чи спільної проєктної діяльності;

б) *інтерактивні методи*: робота в парах, робота в малих групах, взаємооцінювання, взаємоперевірка, мозкова атака, метод ПРЕС, лінгвістичний двобій, рольове моделювання, я – редактор тощо.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з курсу «Пунктуація української мови» є:

- усні і письмові відповіді;
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- письмові самостійні роботи (різні види диктантів, практичні вправи, есе);
- виконання домашніх завдань;
- пунктуаційний аналіз речення і тексту;
- взаємоконтроль у парах і групах, самоконтроль;
- мультимедійна презентація результатів виконаних завдань і досліджень;
- модульні контрольні роботи;
- автоматизовані тестові завдання.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Комплексний контроль теоретичних знань, практичних умінь і фахових навичок студентів з курсу «Пунктуація української мови» здійснюють на основі результатів поточного, модульного та підсумкового контролю.

Форми поточного контролю: спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів та їхня участь в обговоренні проблемних питань, усні відповіді на питання, виконання домашніх завдань, робота з науковою і навчально-методичною літературою, пунктуаційний коментар під час виконання практичних вправ, самостійні роботи, різні види диктантів,.

Форми проміжного (модульного) контролю: модульні контрольні роботи, автоматизовані тестові завдання.

Форми підсумкового контролю: залік.

Система оцінювання знань є накопичувальною і охоплює суму балів за різними видами здійсненого контролю.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. **Уживання розділових знаків. Український правопис.** Київ: Наук. думка, 2020. С. 161–205. URL:

<https://drive.google.com/file/d/1p0moU61Yrg4RskpJYtIjxkiAa5vrd0mM/view>

2. Дудик П.С., Прокопчук Л.В. Пунктуація. *Синтаксис української мови*. Київ: Академія, 2010. С. 351–364.
3. Козленко І.В. Українська пунктуація : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. Київ: Київський університет, 2009. 320 с.
4. Савченко І.С. Пунктуація сучасної української мови : навч. посібник для студ. вузів. 2-е вид., доп. і випр. Черкаси : Відлуння-Плюс, 2008. 152 с.
5. Сегін Л.В. Українська пунктуація: навч. посібник. Вінниця: ДонНУ, 2015. 404 с.
6. Терещенко В.М., Панченков А.О. Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Харків : Соняшник, 2019. 256 с.
7. Терлак З.М. Пунктуаційний словник-довідник. Львів: Світ, 2019. 396 с.
8. Ткаченко Є. М. Українська мова. Пунктуація : правила, вправи, диктанти : навч. посібник. Харків : Консум, 2001. 288 с.
9. Шабат-Савка С.Т., Максим'юк О.В., Шатілова Н.О. Пунктуація української мови: навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 240 с.
10. Шевчук С., Виноградова Ю., Глущик С., Дияк О., Лобода Т. Український правопис: нова редакція : навч. посіб. Київ : Алерта, 2020. 118 с.
11. Шульжук К.Ф. Основи української пунктуації. *Синтаксис української мови*. Київ: Академія, 2004. С. 377–387.
12. Яцимірська М.Г. Сучасна українська мова : практикум із пунктуації: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 262 с.

7.2. Допоміжна

1. Андрощук Н. Формування пунктуаційної системи сучасної української мови та її відображення в правописних джерелах. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2013. Вип. 22. С. 3–7.
2. Бойченко Л.М. Українська пунктуація: навч.-метод. посібник. Суми: УАБС НБУ, 2006. 146 с.
3. Булаховський Л.А. Українська пунктуація. Київ-Львів: Рад. школа, 1947. 72 с.
4. Глазова О.П. Українська пунктуація : навч. посібник: Правила, тренувальні вправи, контрольні завдання, диктанти. Харків: Ранок, 2004. 352 с.
5. Громик Ю. В. Український правопис. Практикум. 2-ге вид., випр. ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2015. 168 с.
6. Гуйванюк Н. Історична змінність пунктуації та зміни в українській пунктуації. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Чернівці, 2002. Вип. 6. С. 299–305.
7. Гуйванюк Н. Новітні тенденції в українській пунктуації та проблеми авторської пунктуації. *Слово. Речення. Текст: монографія*. Чернівці, 2009. С. 486–492.

8. Гуйванюк Н. В., Максим'юк О.В., Китар Ф.Д., Вандишева К.В. Основи пунктуації сучасної української мови : навч. посібник. Чернівці: Рута, 2002. 117 с.
9. Данильчук Д. Український правопис: роздоріжжя і дороговкази. Київ: Либідь, 2013. 224 с.
10. Житар І., Матвійчик Т. Українська мова : Синтаксис і пунктуація: навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 240 с.
11. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни : [у 4 т.] Донецьк: ДонНУ, 2013. Т. 1. 402 с.; Т. 2. 350 с.; Т. 3. 426 с.; Т. 4. 388 с.
12. Критська В. Теоретичні засади пунктуації (до питання про новий правопис). *Українське мовознавство : міжвідомч. наук. зб.* К., 2003. Вип. 25. С. 94–98.
13. Павленко С.О. Великий світ малих розділових знаків. *Українська мова і література в школі.* 1990. № 11. С. 86–92.
14. Савченко І. Принципи вживання розділових знаків в українській мові. *Актуальні проблеми металінгвістики : наук. зб.* Київ-Черкаси: Брама, 1999. С. 125–127.
15. Савченко І. С. Історичні витоки української пунктуації. *Київська старовина.* 2006. № 5. С. 58–66.
16. Савченко І.С. Пунктуаційний аналіз. *Лінгвістичний аналіз: практикум: навч. посіб.* / за заг. ред. Г.Р. Передрій; авт. : Г.Р. Передрій, М.І. Калько, І.С. Савченко та ін.]. Київ: Академія, 2013. С. 182–212.
17. Сегін Л. Українська пунктуація: здобутки, проблеми, перспективи опису та кодифікації. *Українська мова.* 2018. № 3. С. 80–91.
18. Синявський О. Розділові знаки. *Норми української літературної мови.* Львів, 1991. С. 348–357.
19. Тоцька Н.І. Українська пунктуація: практикум: навч. посібник. Київ: Вища шк., 1990. 160 с.
20. Шевченко С.П., Бронзенко Т.А. Пунктуаційний тренажер : навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 278 с.
21. Яцимірська М.Г. Сучасна українська мова : Пунктуація. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 286 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Mova.info. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>
2. Культура мови на щодень : Довідково-інформаційна система / Інститут української мови НАН України. Київ. 2010. URL: <http://bit.ly/33ev57P>
3. Курс «Пунктуація української мови» в системі електронного навчання Moodle. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4365>
4. Освітній проєкт «Мова – ДНК нації». URL: <https://ukr-mova.in.ua>
5. Освітня платформа «Дискурс». URL: <https://dyskurs.net/>
6. Офіційний сайт Української мови. URL: <http://ukrainskamova.at.ua>
7. Сайт «Ізборник». Мовознавство : першоджерела та інтерпретації. URL:

<http://www.litopys.org.ua>

8. Сайт Олександра Авраменка. URL: <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/>
9. Тренажер з правопису української мови. URL: <https://webpen.com.ua/>
10. Українська мова: Енциклопедія / редкол. : В.М. Русанівський, О.О. Тараненко та ін. 2-е вид. випр. і доп. К. : Українська енциклопедія, 2004. 824 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/108723/>